

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу

Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

«Способи та засоби словотворення в сучасній німецькій літературній мові»

для студентів третього курсу

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
спеціалізація	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно)
освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень
освітньо-професійна програма переклад	Німецька мова і література , друга іноземна мова,
статус дисципліни	вибіркова

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2022 – 2023**
Семестр **V**
Кількість кредитів ЄКТС **3**
Мова навчання **німецька**
Форма підсумкового контролю **залік**

1. Мета вивчення дисципліни за вибором «Способи та засоби словотворення сучасної німецької літературної мови» полягає у ознайомленні студентів з основами німецького словотвору, з основними видами німецького словотвору, іменниковим, прикметниковим, дієслівним та прислівниковим словотвором.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) **3** кредити ЄКТС;

90 год., у тому числі:

лекції – **14 год.**

практичні заняття – **16 год.**

самостійна робота – **60 год.**

3. Анотація навчальної дисципліни:

Вивчення вибіркової дисципліни покликане ознайомити студентів з теорією і практикою словотвірних процесів сучасної німецької мови і надати в їх розпорядження необхідний для професійної підготовки студента-філолога категоріальний апарат. У завдання курсу входить сформувані у студентів уявлення про основні поняття словотвору, види словотвору, іменниковий, прикметниковий, дієслівний та прислівниковий словотвір і вказати на специфіку об'єкта дослідження та різні підходи до нього; здобути навички, спрямовані на розвиток мовної компетенції студентів з основних і важливих процесів німецького словотвору сучасної німецької мови.

Завдання курсу: ознайомити студентів з предметом, метою та завданнями, з основними одиницями німецького словотвору; основними способами та засобами словотворення сучасної німецької мови; словотвором іменників, прикметників, дієслів і прислівників.

4. Перелік лекційних занять

1. Grundeinheiten der Wortbildung (das Morphem, Grundmorpheme und Affixe, Konfixe, unikale Morpheme). Allomorphie. Interfigierung (Kompositions-und Derivationsfuge). Der Affixbestand im Deutschen.
2. Wortbildungsarten. Wortbildungsarten mit Konstituentenstruktur. Wortbildungsarten ohne Konstituentenstruktur. Kurzwörter.
3. Substantivische Wortbildung (Komposition)
4. Substantivische Wortbildung (Explizite Derivation von Substantiven, Fremdsuffixe, Präfigierung)
5. Adjektivische Wortbildung (Komposition, explizite Derivation von Adjektiven)
6. Verbale Wortbildung (Komposition, verbale Derivation)
7. Adverbiale Wortbildung (adverbiale Komposition, explizite Derivation von Adverbien)

Перелік семінарських занять

1. Grundeinheiten der Wortbildung
2. Interfigierung (Kompositions-und Derivationsfugen)
3. Wortbildungsarten
4. Substantivische Wortbildung
5. Adjektivische Wortbildung
6. Verbale Wortbildung
7. Adverbiale Wortbildung

8. Modulkontrollarbeit.

5. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

Система контролю й оцінювання знань, умінь та навичок студентів з курсу «Способи та засоби словотворення сучасної німецької літературної мови» передбачає декілька видів контролю. Співвідношення показників усіх видів контролю дає змогу скоригувати методи і форми навчальної роботи, вжити відповідних заходів щодо оптимізації навчального процесу.

6. Форми та критерії оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

Поточний контроль знань:

1. Усне опитування студентів на практичному занятті;
2. Письмове тестування під час практичних занять вивчених тем курсу;

Критерії оцінювання аудиторної роботи студента (на практичному занятті)

Активна участь у роботі заняття як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, повідомлення, презентація, ситуативний виступ, які відповідають змісту заняття, цікавий коментар, участь в обговоренні інших виступів, правильно виконані практичні завдання.	"відмінно".
Участь у роботі заняття як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, виступ, презентація, ситуативний виступ, переважно правильно виконані практичні завдання.	"добре"
Пасивна участь у роботі заняття переважно у групі, інформаційне повідомлення чи коментар демонструють початковий рівень опрацювання теми, некоректне виконання практичних завдань.	"задовільно"
Пасивна участь у роботі заняття, виступ, презентація не підготовлені взагалі, неправильне виконання практичного завдання.	"незадовільно"
Неявка на семінарські заняття	"0"

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Глибокий та повний виклад теоретичних положень у бездоганній мовній формі. Уміння виділити, вірно сформулювати основні теоретичні проблеми, що пов'язані в питанні. Повне розкриття змісту та значимості конкретного явища німецького словотвору із наведенням відповідних прикладів. Допускається до 2 граматичних, лексичних, орфографічних помилок.	"відмінно"
Послідовне викладення теоретичного матеріалу у відповідній мовній формі. Допускаються незначні неточності у визначенні поняття. Повне розкриття змісту та значимості конкретного явища німецького словотвору, точне визначення його функцій, яке не завжди супроводжується прикладами, що ілюструють його вживання. Допускається 3-5 граматичних чи лексичних або орфографічних помилок.	"добре"

Непослідовне викладення теоретичного матеріалу в задовільній мовній формі. Допускається неточність у визначенні 2-3 понять. Неповне розкриття суті та значимості конкретного явища німецького словотвору, невміння дати повну характеристику його функцій та навести відповідні мовні ілюстрації. Допускається не більш 6-8 граматичних чи лексичних або орфографічних помилок та не більш трьох змістовних.	"задовільно"
Теоретичний матеріал не висвітлено чи висвітлено поверхнево в незадовільній мовній формі. Суть та значимість конкретного явища німецького словотвору не розкрито, не наведено характеристику його функцій та не наведено відповідні мовні ілюстрації. Незадовільна мовна форма відповіді, тобто 9 та більше граматичних чи лексичних або орфографічних помилок.	"незадовільно"
Невиконання самостійного завдання	"0"

Рубіжний контроль включає написання модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульну контрольну роботу з дисципліни. Модульна контрольна робота оцінюються в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)). Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР у такий спосіб: «відмінно» – 50 балів; «добре» – 40 балів; «задовільно» – 30 балів; «незадовільно» – 20 балів; неявка на МКР – 0 балів.

Критерії оцінювання результатів виконання модульної контрольної роботи

Повна і правильна відповідь на теоретичне запитання та виконані на 90% практичні завдання	"відмінно"	50 балів
Правильна відповідь на теоретичне запитання з несуттєвими помилками та виконані на 75% обидва практичні завдання	"добре"	40 балів
Достатня відповідь на теоретичне запитання з 2-3 помилками та виконані на 60% практичні завдання	"задовільно"	30 балів
Поверхнева відповідь на теоретичне запитання та виконані менш ніж на 60% практичні завдання	"незадовільно"	20 балів
Неявка на МКР		0 балів

Підсумкове оцінювання

Підсумковий контроль проводиться наприкінці семестру у формі *заліку*.

Критерії оцінювання знань студента:

"Відмінно" - теоретичне питання розкрито повністю, наведені відповідні приклади; студент повністю зробив словотвірний аналіз запропонованих слів і речень; не допускає смислових і термінологічних помилок, аналіз зв'язний, логічний.

"Добре" - допущені невеликі неточності у відповіді на теоретичне питання; при аналізі слів і речень допущені незначні лексичні або граматичні помилки, що не заважають їх розумінню.

"Задовільно" - теоретичне питання розкрито не повністю, не наведені відповідні приклади; при аналізі слів і речень студент допускає значні лексичні і граматичні помилки, які спотворюють їх зміст; порушені логіка і зв'язність викладу.

"Незадовільно" - теоретичне питання не розкрито, при аналізі слів і речень студент або взагалі не зрозумів їх змісту, або зрозумів, але не може точно його передати, допускає численні лексичні і граматичні помилки, що заважає їх розумінню. Відсутня логіка в побудові висловлювання.

Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік **«не зараховано»**, то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік **«не зараховано»** в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну

Організація оцінювання:

Поточне оцінювання у формі усного та письмового опитування проводиться з 4-го по 14-й тижні навчання.

Підсумкове оцінювання: залік – 16-й тиждень навчання.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

Самостійна робота

	Назва теми	Зміст завдання до самостійного опрацювання	Кількість годин
1	Предмет і завдання курсу «Способи та засоби словотворення сучасної німецької літературної мови»	Основні процеси словотвору і словотворення, системи слова, основних понять словотвору та видів словотвору	10
2	Типи німецького словотвору	Типи словотвору (словоскладання, експліцитна та імпліцитна деривація, редуплікація, контамінація, конверсія, редукція).	10
3	Особливості іменникового словотвору	Основні типи іменникового словоскладання. Експліцитна деривація іменників: суфіксація, демінутиви, деонімічні суфікси, іншомовні та німецькі суфікси.	10
4	Особливості прикметникового словотвору	Суфіксальний спосіб творення прикметників. Словоскладання	10

		прикметників. Експліцитна деривація прикметників (суфіксація, префіксація).	
5	Особливості дієслівного та прислівникового словотвору	Словоскладання дієслів, вербальна деривація, девербальна деривація. Прислівникове словоскладання. Експліцитна деривація прислівників. Суфіксація прислівників.	20
	Разом		60

Рекомендовані джерела

Основна:

1. Donalies E. Die Wortbildung des Deutschen. Gunter Narr Verlag, Tübingen: 2005.
2. Erben J. Einführung in die deutsche Wortbildungslehre. Berlin. 2006.
3. Faulseit D., Kühn G. Stilistische Mittel und Möglichkeiten der deutschen Sprache. EB Verlag Sprache und Literatur. Haale (Saale). 1975. 320 S.
4. Fleischer W. I. Barz Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache / Wolfgang Fleischer, Irmhild Barz. Max Niemeyer Verlag. Tübingen 2012. 375 S.
5. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Leipzig: Bibliograph. Inst. 1983.
6. Hentschel E. Basiswissen. Deutsche Wortbildung. utb. 2020. 242 S.
7. Lohde M. Wortbildung des modernen Deutschen. Ein Lehr-und Übungsbuch. Narr Francke Attempto Verlag GmbH. 2006. 350 S.
8. Naumann B. Wortbildung in der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen, Max Niemeyer Verlag, 1972.
9. Olsen S. Wortbildung im Deutschen. Eine Einführung in die Theorie der Wortstruktur. Stuttgart: Mebzler, 2000. 205 S.
10. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen, Max Niemeyer Verlag, 1992. 294 S.

Додаткова

1. Altmann, H. Kemmerling S. Wortbildung fürs Examen. Wiesbaden. 2000.
2. Bangel, M. & Müller, A. Zur Bedeutung von Einsichten in Wortbildungsstrukturen für die Entwicklung basaler Lesefähigkeiten. Überblick über den Forschungsstand. Didaktik Deutsch (34), 2013. 69 – 82.
3. Barz I. Zur funktionalen Determiniertheit der verbalen Wortbildung. ZfG. 9 1998. S. 65.
4. Barz I. Nomination durch Wortbildung. Leipzig: Verlag Enzyklopädie, 1988. 225 S.
5. Dressler W.U. Diminutivbildung als nicht-prototypische Wortbildungsregel. / Funktionale Untersuchungen zur deutschen Nominal- und Verbalmorphologie. Tübingen. 1994. 131 S.
6. Eichinger L. M. Deutsche Wortbildung. Eine Einführung. Tübingen. 2000.
7. Hentschel E. Wortbildung im Deutschen. Tübingen: Narr Francke Attempto Verlag GmbH + Co. KG, 2016. S. 323.
8. Naumann B. Einführung in die Wortbildungslehre des Deutschen. Max Niemeyer Verlag, 2000. S. 90
9. Schönebohm M. Wortbildung. Leipzig: lexikographisches Institut, 1979. 280 S.
10. Ходаковська Н. Г. Семантичний та прагматичний аспекти стилістично маркованих похідних іменників сучасної німецької мови: дис. канд. філол. наук: Київ: КНЛУ, 2008.

Додаткові ресурси:

Wortbildungsprozesse: Erbwörtliche Wortbildung. 2003. URL: <https://www.grin.com/document/40799>
 Wortbildung des Deutschen Robert J. Pittner. URL: <https://www.ruhr-uni-bochum.de/germling/gk/05.pdf>

Wortbildung der grenzpolizeilichen Termini in der deutschen Sprache. URL:
file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/Nvchnugf_2010_531_9.pdf

Wortbildung, Grundbegriffe. URL:
<https://www.lernhelfer.de/schuelerlexikon/deutsch/artikel/wortbildung-grundbegriffe>

Grundzüge der Morphologie des Deutschen. URL:
https://germanistika.upol.cz/fileadmin/userdata/FF/katedry/kgm/klauzura_-_materialy/Hilke_Elsen-Grundzuege_der_Morphologie_des_Deutschen-Auszug.pdf

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна:

Комп'ютерний клас з інтернет-доступом для проведення тестування;

Мультимедіа проектор для проведення лекцій у форматі презентацій Power-Point;

Екран;

Ноутбук або стаціонарний комп'ютер;

Дошка.